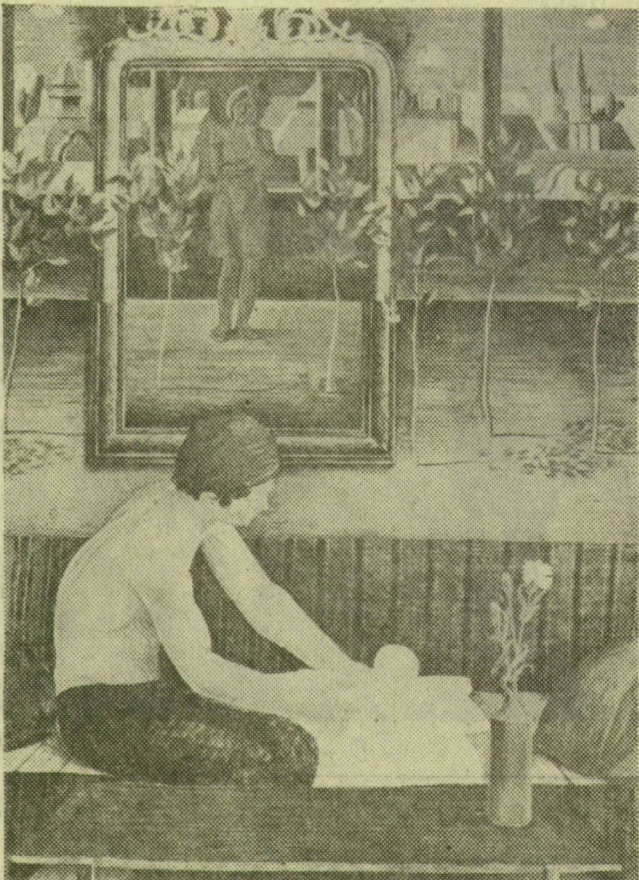
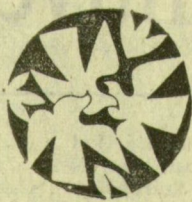

Reménykedők

Ki ne látott volna gyereket sírni az anyja után, asszonyt a szeretett férfi után, édesanyát fia vagy lánya után?

En most láttam először fájdalmat magába fojtani igyekvő nőt, aki könnyes szemmel gondolt arra, aki nincs. Mert nemlétezésében is szereti, akarja, hogy legyen. Hogy adjon neki életet, szeretetet, gondoskodást. Hogy féltse, hogy aggódjon, hogy lemondjon érte: hogy a saját életét tökéletes önzetlenséggel nyújtsa át neki.

Akarja, hogy legyen. Először csak vár. Aztán egyre türelmetlenebb lesz, sürgeti a már-már kínzó gyerek utáni vágy — s a múltó idő. Nem bír más gyerekére nézni, mert saját fájdalma megerősítőjét látja benne. Naptárban hónapról hónapra, évről évre megjelöli azokat a bizonyos napokat, figyeli a testében lezajló vagy csak vélt változásokat.

Es vár, vár, vár... Később az orvossal együtt várnak — és bizakodnak.

A szegedi nőgyógyászati klinika terhespatológiai osztályán minden ágy foglalt. Nem látni mosolygós arcokat. Erre akkor lesznek képesek az itteni betegek, ha a szülészeti osztályra kerülnek. S vajon, odakerülnek-e?

K. L.-né másfél éve, mint utolsó mentővénkerest kereste fel a klinikát, 32 évesen. Öt esztendeje szeretnék, ha gyerekek lennének. A petevezeték-átjárhatóság vizsgálat, a méh nyálkahártya szövettani vizsgálata után a férj egészségét is ellenőrizték az orvosok. (Urológusok és nőgyógyászok férfiméddőségi vizsgálatot is végeznek a szegedi női klinikán.) Végül kiderült, hogy a feleség rendszeres vérzése ellenére nem volt peteszigálatás. A petefészek működését serkentő gyógyszer aztán meghozta az eredményt: az asszony három hónapon át szedte, majd az ezt követő második hónapban terhes lett.

A tavaly novemberben 3300 grammal született kisfiú ezen a karácsonyon már tágra nyílt szemmel csodálja a csillagszórókat.

Most öthónapos terhes R. K.-né, aki 40 évesen már-már lemondott a gyermek nyújtotta örömeiről. A hat sikertelen év után az idej boldogságot okozó meglepetéssel szolgált.

Ök az irigylet szerencsések. De hány év nyugtalansága, fájdalma — és az orvosok támogatta erős kitartás rejlik emögött. S hányan maradtak ugyancsak hosszú

évek reménykedései után mégis boldogtalanok, csalódottak.

P. T.-né 1962-ben megszakította terhességét, majd nyolc év múlva ismét. Egy esztendő elteltével már szeretett volna szülni. A kezelésekként eddig nem jártak sikerrel.

Z. P.-nének már hatodik osztályos a kisfia, akinek hat évig nem akartak testvérkét ajándékozni szülei, pedig öt alkalommal jelentkezett a baba. A sorozatos művi beavatkozások után megértette, hogy csak hivatalon vendég lenne a családban: 1971. óta várják már a szülők, de mindhiába.

A kórlapok nem számolnak be arról, hogy annak idején, mi készítette az anyákat, hogy erőszakkal szabaduljanak meg a bennük fejlődő kis lélettől, s arról sem, mit éltek át a már óhajtott gyermek jelentkezésére várva, miközben mindenféle kezelésnek alávetve magukat, gyakori klinikai lakókká váltak.

F. Z.-né negyedik hónapja fekszik a terhespatológián.

— Ez a nyolcadik terhességem — mondja. — Az első 1960-ban megszakítottam. Hogy miért? Nem voltunk olyan anyagi körülmények között, hogy vállalni tudtuk volna. Egy kis sötét szobában laktunk, az élet kezdetén álló házások. Később javultak a körülményeink, akartuk a gyereket. Csakhogy akkor már csak a testi-lelki szenvedés következett. Tizennégy éves házások vagyunk és semmi nem hiányzik a boldogságunkhoz, csak az, hogy szülők lehessünk. En hat terhessége nem tudtam kihordani, mindet világra hoztam a szülés minden kínjával, de annak szemernyi öröme nélkül. Két és fél, három és fél, legutóbb, két éve 4 és fél hónapos embrió ment el...

— Most a hatodik hónapban vagyok, s négy hónapja, amióta biztosan tudjuk, hogy útban van a baba, a klinikán tartanak. Tudja, már nem mertem reménykedni, próbáltam belenyugodni a sorsomba. És most itt vagyok megint. A hónap kritikusan napjain mindig begörccsölök, ilyenkor injekciókat kapok. Talán most sikerül. Hogy hazamegyek-e karácsonyra? Nem hiszem. Az orvosok azt mondják, maradjak.

Igen, maradnia kellene. Hogy a többi karácsony annál boldogabb legyen. Tiszta szívből kívánom ennek az asszonynak, és azt is, hogy az elmúlt évek rossz em-

lékeft tudja elfelejteni. Mert megviselte a harc, amelyet szervezete a gyerekért vívott. „Nem múltak el nyomtalanul azok a vetélések. Állandó stresszben vagyok, nyugtatókat szedek. Sajnos, most is. Az én babám sem morog emiatt olyan sokat” — oldja szét összekulcsolt kezét egy simításra.

T. S.-né még csak 21 éves, de ő is megszenvedett az anyaságer.

— Az esküvő előtt nyolc hónappal lettem először terhes. Férjem szülei hallani sem akartak egyelőre a házasságról sem, nem-hogy a gyerekről. Művi abortusz lett a vége. Azóta egy háromhónapos, majd egy négy és fél hónapos magzatot vesztettem el, spontán vetéléssel. Most a hetedik hónapban vagyok, tegnap hozott be a mentő: öt percenként jöttek a fájások. Az injekció hatására egyre ritkultak.

— Az anyósáék várják az unokát?

— Most már megbékéltek a gondolattal, úgy-ahogy. De már mindegy, nem sokáig lakunk együtt, most építkezünk.

A sápadt, törekeny fiatalasszony bízik az orvosokban és magában is.

Nem előzetes művi vetélés az oka L. L.-né boldogtalanságának. Fejlődési rendellenesség miatt, nem képes teherbe esni. Ezt évekig nem tudta. Hétéves házások, két éve járt először a szegedi klinikán. Sem a gyógyszeres kezelés, sem az injekciókúra eddig nem járt sikerrel. A vérzése már rendszeressé vált, állandó hőmérséklettel a peteérésről is meggyőződhetett. Néhány napra most haza is engedik az orvosok.

Ő is reménykedik. Félek, hogy tapintatlan leszek, nemigen merem faggatni. Maga mondja el, küszködve a sírással, hogy mindentük megvan, csak a legfontosabb, akiért érdemes volt mindent megszerezni, a gyerek nem akar megjönni. Pedig rettenetesen vágyik rá és néha azon kapja magát, hogy irigyl azokat az embereket, akiknek gyerekük van. „Sokszor olyan szomorúság tölt el, ha gyerekekre nézek” — mondja, közben megtudom, hogy gyermekotthonban dolgozik.

— Nem gondolt arra, hogy ha végképp le kell mondania arról, hogy saját gyereke szülessék, egy állami gondozott kisfiút vagy kislányt nevelnek fel?

Gondolkodás nélküli NEM a válasz.

A szegedi nőgyógyászati klinikán jelenleg 110 beteget kezelnek — meddőség ellen. S hogy milyen sikerrel? Az utóbbi két évben 75 asszony kórlapját lezárták. Közülük 15 lett várandós. A többiek élete igen valószínű, hogy utód nélkül múlik el.

Nincsenek kevesen, akik azért maradnak magukra, mert túl szigorú szülőknek bizonyultak: nem engedték gyermeküknek, hogy megszülessék.

CHIKÁN ÁGNES

Igazi otthont

Mindig sok nézelődő akad a Széchenyi téri lakberendezési áruház kirakata előtt. Lakásra várók, beköltözni készülő, fiatalok és idősebbek egyaránt. Erdemes figyelni erre a folyamatra, főként, ami a vásárlókat illeti. Ok a várossal együtt fiatalodtak — Odesszával, a KISZ-házakkal és végül Tarjánnal. Hiszen soha annyi fiatal család nem alapíthatott önálló otthont, mint az utóbbi években. És megifjodtak a házak is, magukéva téve e fiatalok minden előnyét és hátrányát. A gyors építés mellett eltörpül a kényeszerű hátrány: kicsik a szobák. Eltörpül, hiszen ehhez lehet alkalmazkodni, amikor berendezkedik a család. Lehet, csak az a kérdés: tudunk-e?

Úgy tűnik — igen. Az üzlet vásárlói között egyre több a fiatal, s az alkalmazkodás követelményei szerencsésen egybevágnak ízlésükkel, s ami legalább annyira fontos: pénztárcájuk meglehetősen korlátozott lehetőségeivel. Dunai Pálnét, az áruház vezetőjét faggatva derül ki mindez.

— Az új lakásba költöző fiatalok közül egyre többen kis, egyedi darabokból fokozatosan állítják össze a berendezést. Népszerűek és kelendők az olcsó, színes ifjúsági lakaszobák is, nem is beszélve a gyermekbútorokról. No, nem föltétlenül gyermekeknek veszik. Jó néhány gyermektelen házaspár is ezekkel rendezi be a kisházát, és felnőttek is használhatják, amíg meg nem érkezik az első gyerek.

Egyszóval kelendők a bútorok. A lakaszobáktól kezdve — melyek egyeduralmát mindinkább megtörik a szekrényfalak — az ülógarnitúrákig. Öt esztendeje az üzlet 50 millió forintot sem forgalmazott, az idén viszont közel 80 millió forintért adnak el bútorot. De hát ezáltal nem is a forgalom a fontos, hanem az, hogy a végre megkapott lakásba költöző fiatal házások hozzájuttatnak-e ahhoz, amit keresnek, amit elképzelnek, és amivel valóban be lehet rendezni, kényelmessé és jól lakhatóvá tenni a házigyári lakások viszonylag kis szobáit. Ehhez választék is kell, méghozzá nagy választék, és nem is akármikor.

— Több bizalomra volna szükségünk — mondja Dunai Pálné. Volt, hogy elmentünk egy-egy lakásépítő szövetkezet gyűlésére, kértük a családokat, jöjjenek be hozzánk, mondják el, mit szeretnének, hogyan akarják berendezni jövődi otthonukat. Ha ugyanis ezt előre tudjuk, és azt is, mikor lesz készen a lakás, mikor költöznek be, nagyon sokat segíthetünk. Úgy rendelkezünk árut, hogy a vevőnek ne kelljen hetekig keresnie valamit, s végül esetleg kompromisszumot kötni: olyasmit megvásárolni, ami nem olyan, mint amit elképzelt. Előfordul, hogy egy nap félmillió forgalmunk van, s csak erről tudjuk, hogy éppen lakásokat adtak át.

A lehetőség megvolna, hiszen az üzlet csak rendeléseinek 70 százalékát köti le jó előre, 30 százalékot tartálékolnak az aktuális keresletre és a frissen importált új bútorokra. De nem csupán ezt a lehetőséget hagyjuk kihasználhatlanul.

Szakképzett lakberendező dolgozik az áruházban: Iván Rózsa. Munkája olyan szolgáltatás, ami a világ sok részén a legtermészetesebbek közé tartozik.

— Mindenkinél elmondjuk, hogy szívesen segítünk egy-egy szék, renyfal összeállításában, egy szoba vagy akár egy egész lakás berendezésének megtervezésében és összeállításában is. Ráadásul teljesen ingyen.

Tehát van szakértő segítség is az áruházban, aki, ha kéri, ki-megy, megnézi a lakást és tanácsokat ad, vagy akár meg is tervezi a berendezést. Vajon tud-e jól dolgozni a lakberendező a meglevő válszárakból?

Erdemes meghallgatni őt, magát!

— Még nem fordult elő, hogy teljes lakberendezést kértek volna tőlem. Egy-egy szobára akad megbízás, főként értelmiségiektől. Jól lakható, esztétikus és szép szobát a vevő elképzelései, lehetőségei és a helyiség méretei szerint viszonylag könnyen be lehet bútorozni a rendelkezésre álló készletből. Legfőképpen várni kell egy-két hetet, hogy az éppen szükséges és megfelelő darab is megérkezzen. Am, a komplett szobákhoz hozzá tartoznak a szőnyegek és világítótestek is. És éppen ez nehezíti meg a munkát. Előfordul, hogy fél évet kell várni a megfelelő szőnyegre, és valóban jó lámpát is igen ritkán lehet beszerezni, akkor is méregdrágán.

Az, hogy szép-e az otthona valakinek, nem csupán pénzkérdés. Ízlés és szeretet dolga is, és segítségül hívhatjuk a lakberendező szakértelmét. Az elmúlt három évben óriási változott a bútorválaszték, kielégítő a kínálat. De a mind divatosabb virágos bútorszövetekhez egyáltalán nem alkalmazkodott a szőnyegek színe és mintája, és világítótesteket, lámpákat gyártó vállalatunk még mindig nem fogták föl, hogy formatervező, iparművész nélkül nem boldogulnak, sokszor kacatot gyártanak.

Otthont teremteni, talán az ember egyik legnagyobb feladata. SZÁVAY ISTVÁN